

SLOVENSKI NAROD.

(shaja vsak dan sveder, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vsa leta 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.
 Za oznanila plačuje se od stiritopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
 Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravištvo je na Kongresnem trgu št. 12.
 Upravištvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Gospodarstvo in naši klerikalci.

Poleg bojnega klica, da je vera v nevarnosti, služi klerikalnim agitatorjem kot poglavitno sredstvo za sleparjenje kmetov zlasti obljuba, da bodo klerikalci zboljšali kmetiške razmere.

Naši klerikalci znajo vse! Najtežavnejša socijalna vprašanja, katera temeljito poučeni možje pretresajo celo življenje, ne da bi prišli do pozitivnega rezultata, rešujejo s tako lahkoto, kakor uganke v pratiki. Programe sestavljajo kakor nedeljske pridige, za protislovja v njih se pa niti ne menijo, saj je namen vseh teh programov le, ž njim pridobiti kmeta, ki se vsakogar rad oklene, kdor mu obljubi zboljšanje gospodarskih razmer.

Da je vse to čisto navaden švindal, s katerim klerikalci nerazsodne ljudi sleparijo, to priča njih preteklost.

Kaj pa so klerikalni poslanci doslej v dež. zboru storili v gospodarskem oziru? Nič, prav nič! Čepeli so na svojih stolah in se dolgočasili, kadar so se razpravljala važna gospodarska vprašanja. Klerikalna stranka je bila v dež. zboru sterilna in neplodna kakor kraški svet. Dobro in koristne predloge so stavljali pač Šuklje, Murnik, Hribar, Višnikar itd., klerikalci pa niso nikdar nič pametnega predlagali, le vprašanje o legalizaciji so pogreli in spravili zajca v razgovor in tudi to le, da bi imeli agitacijsko orožje, s katerim bi lahko hujskali.

Pa ne samo, da je bila klerikalna stranka v dež. zboru neplodna, tudi delavna ni bila. V debato je malokdaj stvarno posegla in iz referatov so se njenim članom mogli poveriti le najlažji, ker za težje sploh niso bili sposobni. Vse velike in težje referate so imeli poslanci narodne stranke in zato se lahko reče, da grè narodni stranki zasluga za malone vse, kar se je v gospodarskem oziru sklenilo.

Prav tako, kakor v dež. zboru je bilo tudi v dež. odboru. Najtežja in največja dela opravlja posl. Murnik, uprav vzgledno malomaren pa je klerikalni paradni civilist dr. Papež. Ta mož ima v dež. odboru referat o deželno-kulturnih zadevah, torej o stvari, ki je za kmeta eminentne važnosti in kateri

bi kot zastopnik kmetških volilcev moral posvečevati vse svoje sile. A kaj dela dr. Papež? Cele mesece leže najnujnejši akti na njegovi mizi, ne da bi jih on pogledal, kaj še, da bi jih rešil. Že bivši posl. Šuklje je dr. Papežu očital to nezaslišano malomarnost, a pomagalo ni vse nič. Lahko bi navedli celo vrsto vzgledov. Zadostuje naj jeden: Neka občina je prosila podpore za napravo vodnjaka. Dež. zbor jej je dovolil 400 gold. za nakup sesalnice. Dotična občina je izvedela iz „Slov. Naroda“, da se jej je dovolila rečena svota, uradnega obvestila od dež. odbora ni nikdar dobila. Akt je mirno počival na mizi dež. odbornika dr. Papeža. Občina je napravila vodnjak in prosila, naj se jej izplača dovoljeni znesek. Pri tej priliki se je našel akt. Dr. Papež ga niti pogledal ni, nego kar denar nakazal. Slučajno se je še pred izplačilom našlo, da občina ni napravila vodnjaka s sesalnico, nego vodnjak z vedri, prav navaden kmetiški vodnjak in to baje vsled ustnega priporočila dr. Papeža, kateri je občinskim možem rekel, da je „principijelen nasprotnik vsake sesalnice“. Občini se dovoljeni znesek seveda ni izplačal. Tako uraduje dr. Papež kot referent o deželno-kulturnih stvareh!

Kakor pa klerikalna stranka v preteklosti ni imela ni idej, niti dobre volje kaj delati, tako bo tudi v prihodnjem dež. zboru. V vseh sigurnih okrajih kandiduje le fajmoštre in kapelane. Kdo more pričakovati, da bodo ti možje v dež. zboru delali? Tiste fraze, katerih so se iz „Slovenca“ nalezli, še ne zadostujejo, drugega pa tako nič ne znajo. S kakimi bedastocami pitajo kmete, se vidi iz notice, katero smo te dni priobčili o župniku Ažmanu, kandidatu za radovljiški okraj. Tam je povedano, da je Ažman v gorjanski fari obljubil podraženje žita. Kaj si je ta modri fajmošter mislil, ko je to rekel? Podraženje žita! Deželni zbor ne more na to prav nič uplivati, a tudi ko bi mogel, ve-li g. Ažman, da bi podraženje žita koristilo prebivalcem njegovega okraja, sploh kmetškemu ljudstvu na Kranjskem? Podraženje doma pridelanega žita bi koristilo samo manjšini kmetov, največ velikim posestnikom, vse druge pa bi hudo zadelo, zlasti tiste, ki se bavijo z živinorejo in morajo žito ku-

povati, potem kmete vinorodnih krajev, vse Kraševce in sosebno hudo vse kmetške posle, katerih zaslužek v gotovini bi se znižal, ko bi se žito podražilo. Velika večina kranjskega prebivalstva bi torej bila na škodi, zlasti večina prebivalstva radovljiškega okraja. Tega g. Ažman ni premislil, najbrž ker mu za to nedostaje duševnih sil, pa vender je sposoben za deželnega poslanca.

Tako kakor Ažman, so tudi skoro vsi drugi klerikalni kandidati podkovani v gospodarskih stvareh. Visoko vzdigajo svoje puble glave in sipajo okolu sebe neumne fraze, z n a n j a pa ti Ažmani, Schweigerji, Pfeiferji e tutti quanti nimajo nič. O kakem Pakižu ali Lavrenčiču še ne govorimo!

Slovenski kmet na Kranjskem bi sam sebi naredil neizmerno škodo, ako bi tako nesposobne ljudi volil v dež. zbor. Narodna stranka ne mara delati ljudem praznih obljub. Kar je mogoče, je in bo storila. Gospodarila je dobro. Ljudje bodo to vedeli ceniti šele tedaj, ko bodo vladali v deželi klerikalni šušmarji. Kmetje se bodo kesali, a takrat bo že prepozno. Kdor hoče, da bi se v deželi pametno gospodarilo, da bi se kaj delalo, ta mora zastaviti vse svoje sile in delati z vso odločnostjo zoper klerikalne kandidate.

V Ljubljani, 14. novembra.

Kakšni prijatelji kmetškega stanu so klerikalci, to je pokazal dunajski „Vaterland“. Volitve na Tirolskem niso izpale prav po volji temu listu, ker je v jednom okraju obveljalo geslo: „Kmetje volite kmeta“ in je tako padel duhovnik pri volitvah. Dunajski klerikalni list naravnost obžaluje, da so kmetje ravnali se po omenjenem geslu. Iz tega je pač vidno, da klerikalci ne marajo, da kmet pride v zbor in pove svoje težnje. Kmetškega kandidata trpé le ondu, kjer z duhovnikom ne upajo zmagati. To vidimo tudi sedaj na Kranjskem. Kjer je kolikaj upanja, da zmaga kak duhovnik, so postavili kacega dekana, župnika ali kapelana, le ondu, kjer to ne gre, so se zadovoljili s kmetom ali kakim drugim posvetnjakom. Posvetnjakom v škofiji namreč ne zaupajo, da bi hoteli glasovati na škofovo povelje, kjer bi to bilo kmetu v škodo. Seveda če se

Listek.

Na tujem ognjišči.

(Novela Sergeja Pronskoga. Iz ruščine prevel I. I. Kogej.)
(Dalje.)

On se je nagrbandil in nehoté odgovoril:

— Ne razumem, kaj hočete s tem reči? Ne verjem seveda v žive prikazni v beli obleki, katere jo uderejo, ko vidijo samokres... Toda, jaz verjem... verjem... da je vez mej tem in zagrobnim svetom, in da se morejo duše pokojnikov prikazati ter celo govoriti z onimi, katere so ljubile na zemlji... Jaz verjem v to, a o tem ne govorim rad! je rekel naglo in napravil kisel obraz.

— Pusti ga! zašepetala je zopet Marusja.

Nastalo je mučno molčanje, in prišli smo k gradu.

— Evo vam kroglijo! izpregovoril je iz nova Sergěj, kazaje na marmorno kroglijo vtisneno v steno, in začel na dolgo razpravljati o prvobitnem topništvu...

Mej tem časom sem jaz prijel Marusjo za roko in potegnil jo na stran.

— Čuj, ali se mu meša? V duhove je začel

verjeti... Glej ga, mičkanega! Varuhinja pravi: bav, bav! — in njega je strah!

— Molči, veš! Ti ničesar ne razumeš! Veš, on je postal spiritist.

— Spiritist? Kaj je pa to? Ali kliče hudiče?

— Ne hudiče, ampak duše! No, pa pusti to!...

— Kdaj se mu je porodila ta domišljija?

— Za časa smrti njegove žene. Tačas je zabajal k raznim spiritističnim shodom. Nekoč se mu je zdelo ponoči, da sliši glas svoje žene, malo da se mu ni prikazala. Razburjena domišljija, to je vse.

— Kam jo je ta človek krenil! On je prav kakor stara baba! Jaz sem to vsekdar mislil! sem rekel jaz, odtrgal bezgov cvet in začel ga zlobno vrteti mej prsti.

— Saša, da se ne bojiš greha! Veš, on samega gorjá kar zblazni.

— Gorjá, kaj bo žaloval! Žaloval je jedno leto, žaloval dve — dovolj je! Kako štiridesetletno bivanje v puščavi je to? Utepaš mu v glavo in utepaš, — a konca ni! Sergěj plaka in plaka, tudi brez prestanka. Ne, baba ni! Glej, dasi si ti ženska, vender si vrl korenjak, kakor kak vojak. On pa ni baba, ti pravim, temveč samo — državni uradnik!...

Mahnul sem z roko in šel proč.

V.

Minol je teden. Ravnokar smo pokosili, kar Sergěj naglo vstane, vzame klobuk in hoče oditi.

— Kam pa? Posedi nekoliko z nami, ustavila ga je teta.

— Pojdem v mesto prosit učitelja, da bi vstopil k meni za tajnika ali pisarja, je odgovoril smeje se.

— Kaj hočeš s tajnikom?

— Neke potne črtice imam, a vse to je spisano na umazano, — da bi prepisal, sem prelen, pa tudi mnogo časa bi zgubil, zato si hočem najeti pomočnika...

— Pusti učitelja! On ima tudi brez tega dovolj posla. Vzemi rajši koga drugega.

— Koga pa? Tu ne zna niko drugi ruski.

— Privleči ksendza*) na zadrugi! Ujemi ga! nasvetoval sem jaz prav zaresno.

Vsi so se zasmejali.

— Zakaj ksendza? Rajše vzamem tebe! odgovoril je Sergěj zvito in jako neumno po mojem mnenju.

Jaz sem se brez šale ustrašil. „Ako me pa res nakrät upreže v to čečkanje? No, to pa ne! Ali mu utečem, ali pa tako načeckam, da ga vse

*) = kat. duhovnik.

